

## Nr 109.

Ankom till Riksdagens kansli den 28 april 1913 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av tillfälle i vissa fall för Riksdagen att besluta, innan från kronans sida anställles talan om återvinning av fastighet.*

(2:a Avd.)

I en inom Andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 96, hava herr *Lindman* m. fl. hemställt, att Riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att om återvinningstalan till fastighet, som förmenas vara kronan olagligen frånhänd, finnes böra anställas, men sådana förhållanden föreligga, att ett eftergivande av kronans eventuella rätt synes vara av billighet påkallat, Kungl. Maj:t måtte, så tidigt som möjligt, sätta Riksdagen i tillfälle att därom besluta.

Till stöd härför har anförts följande:

»Under senare tid hava i dagspressen förekommit redogörelser för vissa rättegångar, som anhängiggjorts för att åt kronan återvinna jord, som förmenas vara kronan olagligen frånhänd. Vad härigenom lagts under allmänhetens ögon är för visso av beskaffenhet att påkalla allvarlig uppmärksamhet och föranleda åtgärd även från statsmakternas sida.

I Stockholms Dagblad för den 16 december 1912 meddelas, att kro-  
*Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 10 saml. 60 häft. (Nr 109.)* 1

nan gjort anspråk på en liten hemmansdel om  $\frac{1}{4}$  mantal i Sigtuna by av Södermanland. Denna fastighet, taxerad till 7,500 kronor, inköptes 1890 av nuvarande ägaren P. J. Andersson, som därefter genom ihärdigt och klokt arbete uppdrivit fastigheten till ett mönsterbruk av den betydelse, att han såsom erkännande fått emottaga länets hushållningssällskaps stora silvermedalj för odlingsflit. Angående hemmansdelen vet man, att den i medlet av 1700-talet jämte ett antal andra hemman och lägenheter skattesåldes under Erendals bruk, att dessa fastigheter i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet såldes från bruket till åbor eller andra enskilda samt att de därefter under hela 1800-talet gått i handel och vandel som annan skattejord samt lagfarits och intecknats utan all betänklighet. Den rättsgrund, som nu skall leda till att den idoge mannen drives från den jord, som han i god tro förvärvat och därå han lagt ner sitt livs bästa arbetskraft, den är, att Erendals bruk i början av 1800-talet nedlades och att de under bruket lydande hemmanen bort hemfalla till kronan, enligt en kungl. förordning av den 11 december 1766.

Även om denna grund för kronans anspråk skulle vara bärande — en fråga, som givetvis i detta sammanhang icke kan upptagas till undersökning — så kan med skäl spörjas, varför den icke gjorts gällande vid tiden för brukets nedläggande eller åtminstone inom rimlig tid därefter; varför kronan, utan att något åtgöra, tillåtit, att dessa från bruket sålda fastigheter fått under ett århundrade anses och behandlas som annan skattejord, gå i köp mellan enskilda, lagfaras och intecknas. Givet är, att medvetandet om deras gamla sammanhang med bruksdriften och därav till äventyrs härflytande särställning i rättsligt hänseende under denna långa tid förbleknat, och då domstolar och andra ämbetsmyndigheter i fråga om lagfart, inteckning och andra jorden rörande rättsförhållanden behandlat dessa fastigheter lika med vanlig skattejord, så har åtminstone för senare generationer ingen anledning förelegat att ifrågasätta, att någon risk skulle vara förenad med rättshandel angående ett sådant hemman, eller att angående dem låta anställa några arkivforskningar i kammarkollegium. Att kronan numera, på grundvalen av dylika forskningar, skall riva upp rättsförhållanden, som under statens hägn fått utveckla sig under ett århundrade, är — även om det på grund av kronans i fråga om hävd länge åtnjutna men sedermera genom lag upphävda undantagsställning skulle framstå såsom förmellt möjligt — dock i allt fall upprörande obilligt.

För två liknande mål lämnas redogörelse i en artikel, som finnes

intagen i tidningen Sörmlandsposten för den 31 december 1912 och lyder som följer:

»Med anledning av kronans återvinningsprocesser i fråga om småbruken Löfåsen i Husby-Rekarne socken och St. Hällaren i Årila ha vi haft samtal med de bägge innehavarna, och vi vilja icke undanhålla våra läsare redogörelsen för de ömmande omständigheter, som här föreligga.

I målet om Löfåsen stöder kronan, som bekant, sina anspråk på det förhållandet, att hemmanet, som omfattar  $\frac{1}{8}$  mantal, avsåldrats år 1839 från bruket Rosenberg vid Skogstorp, till vilket det överlätits genom skatteköp av kronan för *bruksdriftens* uppehållande och med bestämmelse om tillbakagång till kronan, när ändamålet ej längre tjänades. Men år 1839 tänkte ingen människa på detta sista. Då köpte en liten jordbrukare jordbiten och försörjde därpå en familj med 7 barn. Så dog han, och nuvarande innehavaren, P. J. Pettersson, ärvde den jämte 6 syskon. Han fick alltså  $\frac{1}{56}$  mantal.  $\frac{3}{56}$  inköpte han, och arrenderade en fjärde, varför han i eget bruk har  $\frac{5}{56}$ , medan två av hans systrar själva övertogo sina lotter. Nämndeman P., som nu är 63 år, är änklings och delar äganderätten ytterligare med sina 7 barn. Instämnda äro alltså dessa, han själv och 3 systrar, tillsammans 11 personer. Till nästa gång målet kommer före i mars 1913, skola även fångesmännen vara tillstädes. Vilka äro de? Jo, de förra ägarne till  $\frac{3}{56}$  mantal av gården, nämligen tre svågrar, av vilka en är jordbrukare i små omständigheter i Husby, en i Irsta i Västmanland och en f. d. grovarbetare och bosatt i Nyfors. Att komma längre är däremot svårt, då arvingarna efter herrarna von Siegroth, som år 1839 sålde hemmanet, icke äro så lätta att återfinna. Herr Pettersson har, enligt egen uppgift, betalat sitt rättegångsbiträde i förskott 100 kronor, och kostnaderna för processen bli naturligtvis långt större. Och om nu kronan vinner processen, har då svenska staten någon vinst av att han och hans barn drivas från jorden, även om de skulle finna reda på de Siegrothska arvingarna och få några kronor kvar efter allt processande?

Löfåsen är taxerat till 11,200 kronor.

Naturligtvis är herr P. djupt nedtryckt över vad som övergår honom och hans familj.

Med lantbrukaren Wilhelm Eriksson hade vi under gårdagen även ett samtal. Han är innehavare till  $\frac{1}{8}$  mantal St. Hällaren, som hans far år 1872 för 3,000 kronor köpte av brukspatron L. G. von Celsing. Gården hade 1783 skatteköpts »till Hällefors styckebruks drift och underhåll

med dagsverken, körslor och kolningar». I köpebrevet står som förbehåll upptaget »ej blott att hemmanet och lägenheterna skulle förbliva oskiljaktiga från Hällefors bruk, utan ock att åborna finge i deras livstid sitta vid hemmanet odrivna samt erhålla ersättning för deras på samma hemmans rev- och skattläggning bevisligen gjorda kostnader». Till år 1871 hörde gården under fideikommisset Fräkentorp; men då fick friherre L. G. von Celsing Kungl. Maj:ts tillstånd att avsöndra hemmanet från Fräkentorp i utbyte mot ett par andra hemman i Villåttinge härad, som lågo närmare till huvudgården. Omedelbart därpå överläts hemmanet, synbarligen å både köparens och säljarens sida i god tro, till lantbrukaren Erik Persson, herr Erikssons far. År 1892 ärvde herr E. detsamma jämte en broder, nu bosatt i Sundtorp, och löste ut honom från hälften med 2,850 kronor. För närvarande är hemmanet värt 7- à 8,000 kronor, alltså omkring  $2\frac{1}{2}$  gånger så mycket som år 1872 och säkert många gånger så mycket som år 1783. Inteckningslånet i Rekarne sparbank uppgår till 2,400 kronor.

Hr Eriksson är nu 64 år gammal, hans hustru 42. Han har på sin jordbit fött upp tio barn, av vilka den äldsta flickan, en sjuuttonåring, är ute och tjänar; det yngsta barnet är ett år gammalt.

Vid vårt samtal med den i strävan och arbete härdade mannen brast han vid tanken på framtiden i gråt.»

Såsom ett fjärde mål kan antecknas en nyligen uttagen stämning om återvinning till kronan av  $\frac{1}{4}$  mtl Flislycke, Linneryds socken, Konga härad, taxerad till 5,300 kronor. Detta hemman blef jämte andra fastigheter år 1646 av drottning Kristina donerat till Vadstena krigsmanshus. Övriga i denna donation ingående hemman hava samtliga fått skatteköpas; men i fråga om Flislycke lærer kammarkollegium 1873 hava resolverat, att skatteköp därav icke var medgivet. Emellertid har hemmanet sedan lång tid tillbaka ansetts och behandlats som skattejord. Redan 1836 meddelades därå lagfart å en Johannes Jonsson och hans hustru, och sedan har det gått i flera händer samt lagfarits 1849, 1851, 1852, 1853, 1856 och sist 1871 för Joh:s Petersson, som ännu sitter såsom ägare därav. I sin ålders sena höst får han nu mottaga stämning om att avträda hemmanet till kronans fria disposition. Och som grund härför åberopas, att vid 1850—51 års riksdag beslöts att i stället för krigsmanshuskassans förut anvisade räntor och kronotionde skulle till kassan utgå ersättning av statsmedel, för vilket ändamål i riksstaten uppfördes ett förslagsanslag. Och

då borde — menar kammarkollegii advokatfiskal — hemmanet Flislycke hava återfallit till kronans fria disposition.

Det lärer vara att förutse, att den allmänna rättskänslan kommer att livligt uppröras, om i sådana fall som de nu relaterade och andra liknande jorden frändömes den godtroende innehavaren och en sådan dom sedan sättes i verket. Det måste framstå såsom i hög grad obilligt, om staten själv, vars högsta uppgift är att förverkliga rätten, den materiella rätten, och som ingalunda kan fritaga sig från den dryga andel i skulden till nu faktiskt föreliggande oegentligheter, som är att föra tillbaka till dess egna tjänstemäns fel och försummelse — nu begagnar sig av sent uppdagade, ur arkivernas gömmor framdragna upplysningar till en omstörtning av bestående förhållanden, sam gör summum jus till summa injuria. Helt visst kommer den allmänna rättskänslan, åtminstone i de fall, där kronans vinst skall köpas till priset av den enskildes ruin, att med styrka kräva, att staten gör något för att avvända eller mildra följderna av det slag, som den riktar mot den enskilde, oförvitlige medborgaren, vars enda fel är att han litat på statens egna officiellt handlande myndigheter.

Det var säkerligen en känsla härav, som låg under hans excellens herr statsministerns yttrande under debatten i Andra kammaren sistlidne riksdag angående hävdelagens suspension, då han, i anledning av uttalade farhågor om lagförslagets följder för en mängd små jordägare, på det allra bestämdaste å regeringens vägnar förklarade, att den hade för avsikt att gå till väga med den största varsamhet. »Jag borde väl knappast — tilllade han — åtminstone för de allra flesta i denna ärade församling behöva påpeka, hur orimlig motsatsen skulle vara i frågan, med en regering, som har såsom en huvudpunkt på sitt program anskaffandet av egna hem åt småfolket. Det vore ju den renaste galenskap, ifall man å ena sidan skulle fullfölja ett sådant syfte och å andra sidan i formalistiskt rättshaveri avhända dem, som leva i nättopp bärgliga villkor, den lilla jord som de ha.»

Det är nog så, att den nu pågående räfsten efter kronan olagligen frångången jord bör anläggas efter andra och vidare synpunkter än det formalistiska rättshaveriets. Det kan med skäl ifrågasättas, om ej det kronan mest värddiga vore att utan vidare taga konsekvenserna av sina egna tjänstemäns fel och försummelse, som den själv icke i tid beivrat. Men även om det ej skulle finnas möjligt att för närvarande vinna förståelse för en sådan åskådning, bör åtminstone i fråga om dessa jordprocesser kunna anläggas samma praktiskt politiska synpunkt, som av regeringen

gjordes gällande vid framläggande av förslaget om hävdlagens suspension — den rena statsnyttans synpunkt. »Det avgörande för den nu upptagna lagstiftningsfrågan» — yttrar herr justitieministern i sitt anförande till statsrådsprotokollet angående hävdlagens suspension — »synes mig vara om och i vad mån väsentligt och övertvägande gagn kan beredas det allmänna genom förändring i bestämmelserna om hävden.» Huru skilda meningarna än må vara om dessa jordprocesser, nog borde man kunna enas därom, att det vore skäl undersöka, om det gagn, som genom en dylik process och en däri för kronan gynnsam dom tillskyndas det allmänna, uppväger den skada, som det allmänna från andra synpunkter och speciellt genom den enskildes utarmande därav lider — med andra ord, om det verkligen gagnar staten att slå till.

Men skall emellertid en dylik undersökning ske, så bör den företagas på ett tidigt stadium. Det kan icke vara vare sig billigt eller politiskt klokt att först driva en dylik rättegång till slut, kanske alla instanserna igenom, och redan därigenom utarma den angripne jordägaren för att sedan söka i större eller mindre mån gottgöra skadan genom eftergift eller understöd. Bättre vore, att i sådana fall där talande skäl till skonsamhet mot den enskilde föreligga — och om andra fall är det i detta sammanhang icke fråga — låta denna skonsamhet komma till uttryck genom eftergift redan av kronans *eventuella* rätt, d. v. s. genom att låta kronans förmenta rättsanspråk falla. De förhållanden som kunna motivera en dylik skonsamhet, såsom hänsyn till det omtvistade föremålets värde, den angripnes nödställda belägenhet, den föreliggande återvinningsgrundens beskaffenhet m. m. dylikt, föreligga i regel lika klara och talande vid rättegångens anhängiggörande som vid dess slut.

Finnes det nu önskvärt, att i särskilda fall det redan på ett tidigt stadium tages under övertvägande, huruvida ett föreliggande återvinningsanspråk till äventyrs bör eftergivas, så återstår att undersöka huruvida och under vilka former det må vara möjligt att genomföra en dylik anordning.

Att man härvidlag icke kan räkna med något kammarkollegii bestämmande torde utan vidare vara klart. Kollegii advokatfiskal har att utan alla hänsyn göra gällande kronans rätt, om den är på laga skäl grundad, och den diskretionära prövning, som skulle kunna föranleda ett eventuellt frånträdande av ett föreliggande återvinningsanspråk, bör uppenbarligen förläggas till annat forum.

Icke ens Kungl. Maj:t i statsrådet lärer utan vidare äga befogenhet

att besluta om dylik eftergift. Stadgandet i 77 § Reg.-formen torde lägga hinder i vägen för Kungl. Maj:t att utan Riksdagens medgivande eftergiva någon kronans rätt till fastighet, även om denna rätt är blott eventuell och beroende på rättegång.

Återstår alltså såsom enda behöriga myndighet i dessa frågor Riksdagen. Det skulle kunna ifrågasättas, att Riksdagen ville till Kungl. Maj:t delegera denna sin prövningsrätt, exempelvis genom att bemyndiga Kungl. Maj:t att under viss tid i behjärtansvärda fall besluta om eftergift av kronans eventuella rätt, ungefärligen så som Riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att besluta om försäljning av vissa kronoegendomar. En sådan lösning vore utan tvivel mycket tilltalande. Emot densamma kan emellertid anföras den betänkligheten, att det torde vara med stora svårigheter förordat att uppställa några allmänna grunder, efter vilka en dylik befogenhet borde utövas. De förhållanden, som kunna föranleda att kronan av humanitets- eller billighetshänsyn bör underlåta att vid domstolar göra en tvistig rätt gällande, kunna vara av så skiftande art, att några allmänna föreskrifter därom knappast kunna uppställas.

Det torde ej heller möta några avsevärda svårigheter att låta dessa frågor komma under Riksdagens direkta prövning. När kammarkollegii advokatfiskal står i begrepp att anhängiggöra en rättegång, har han naturligtvis full klarhet om såväl den grund, som skall åberopas på kronans anspråk, som den ekonomiska betydelsen av den fastighet, saken gäller. Ofta har han även, eller kan lätt få, upplysning om huruvida beaktansvärda omständigheter föreligga i jordinnehavarens ställning eller andra förhållanden. Det skulle vara en lätt sak att anbefalla honom att, om skäl syntes föreligga till eftergift, anmäla ärendet hos regeringen, som därefter kunde, om den så funne skäligt, föreslå Riksdagen att besluta dylik eftergift. Är tiden till hävdetidens utlöpande tillräckligt lång, kan allt detta ske innan ännu stämning uttages; behöves åter för hävdens avbrytande att stämning delgives, så kan detta ske. Intet är som hindrar, att kronans ombud därefter vid domstolen väcker fråga om att målet förklaras vilande i avbidan på utgången av en eventuell hänvändelse till Riksdagen, och intet tvivel kan råda därom att icke den instämde med tacksamhet skall biträda ett sådant förslag.

Det är att hoppas, att Riksdagen icke alltför ofta skulle behöva besväras med dylika framställningar; men helt visst är, att fall förekomma, då en dylik hänvändelse vore lika befogad som önskvärd.

Angående omfattningen av den nu pågående räfsten efter kronan

olagligen frångången jord torde man för närvarande ej kunna bilda sig någon tillförlitlig föreställning. Av kammarkollegii uttalanden härom, återgivna i motiveringen till förslaget om hävdelagens suspension, framgår, att för närvarande saknas nödigt underlag för en beräkning av de rättgångar som kronan kan ha anledning att i sådant syfte anställa. För ett visst slag av dessa återvinningsprocesser, nämligen sådana som avse under bruk skatteköpta hemman, vilka numera befinna sig i enskild ägo, har emellertid på enskild väg anordnats en undersökning, vars resultat kan vara i viss mån upplysande och som därför i särskild bilaga här meddelas.

Av denna bilaga framgår, att antalet brukningsdelar, för vilka hävd ännu ej inträtt och om vilka rättgångar således kunna ifrågakomma, utgör 275 med ett genomsnittstaxeringsvärde av kronor 7,382:18 och att antalet brukningsdelar, för vilka upplysning om hävdeförhållandena saknas, utgör 213 med ett genomsnittstaxeringsvärde av kronor 5,911:27.»

*Utskottet.*

De i motionen berörda förhållandena äro enligt utskottets mening av beskaffenhet att påkalla allvarlig uppmärksamhet från statsmakternas sida. Uppenbart torde vara, att de anspråk, som från kronans sida väckts eller kunna komma att väckas i fråga om återvinning av kronan olagligen frånhänd jord, komma att för enskilda personer medföra förluster, som med hänsyn till de förhållanden, under vilka jorden av dem förvärvats och innehafts, mången gång måste framstå såsom i hög grad obilliga. I likhet med motionärerna anser utskottet därför ett eftergivande av kronans eventuella rätt i nu ifrågavarande avseende understundom kunna vara av billigheten påkallat. Så är exempelvis fallet, då på grund av svarandenas ekonomiska ställning eller andra förhållanden omständigheterna måste anses särskilt ömmande eller då värdet av den egendom, som skulle åt kronan återvinnas, icke står i rimligt förhållande till de med rättgångens utförande förenade kostnaderna och det lidande, som genom en för kronan gynnsam dom skulle åsamkas den enskilde. I likhet med motionärerna håller utskottet före, att undersökningen om, huruvida ett föreliggande återvinningsanspråk till äventyrs bör eftergivnas, såvitt möjligt bör företagas redan före målets anhängiggörande eller därest detta icke låter sig göra, i varje fall på ett så tidigt stadium av rättgången som möjligt. Jämväl därutinnan, att prövningen av uppkomna frågor om dylika eftergivanden i varje särskilt fall bör överlämnas åt Riksdagen, är utskottet ense med motionärerna.

Enligt vad utskottet erfarit, har emellertid Kungl. Maj:t, beträffande



det slag av återvinningsprocesser, vilka hittills förnämligast kommit i fråga, nämligen sådana, som avse under bruk skatteköpta hemman, vilka numera befinna sig i enskild ägo, redan vidtagit åtgärder i det av motionärerna antydda syfte. Genom nådigt beslut den 25 sistlidna februari har nämligen Kungl. Maj:t, i anledning av de rättegångar, som av kammaradvokatfiskalen anhängiggjorts och under den närmaste tiden torde komma att anhängiggöras mot åtskilliga innehavare av under bruk skatteköpta hemman angående återvinning av dessa, *dels* bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla en sakkunnig person för att inom departementet biträda vid verkställande av undersökning, huruvida i särskilda fall vad staten kunde hava att vinna å rättegångarna stode i det förhållande till de med desamma förenade kostnaderna, att staten icke kunde hava intresse att fullfölja rättegångarna, ävensom huruvida med hänsyn till svarandenas ekonomiska ställning, av dem å hemmanen nedlagt arbete eller andra förekommande omständigheter, rättegångarna i särskilda fall borde nedläggas och kronans rätt till fastigheterna efterskänkas till förmån för dessas innehavare, *dels ock* föreskrivit, att kammaradvokatfiskalen skulle i fråga om de rättegångar av förevarande art, som redan anhängiggjorts eller komme att av kronan anhängiggöras, under den tid, förenämnda undersökning inom finansdepartementet påginge, hava att, i den mån målen vore föremål för prövning av underrätt, vid vederbörande domstol göra framställning därom, att målen måtte tills vidare förklaras vilande. På grund av berörda bemyndigande uppdrog finansministern samma dag åt f. d. hovrättsrådet Gustaf Ribbing att inom departementet biträda vid verkställandet av den anbefallda undersökningen.

Syftet med den sålunda igångsatta utredningen beträffande de under bruk skatteköpta hemman, som äro eller kunna bliva föremål för återvinningstalan, är tydligen att i de fall, då på grund av vid undersökningen framkomna omständigheter kronans eventuella rätt till hemmanen synes böra eftergivnas, tjäna såsom grundval för en hänvändelse till Riksdagen i dylikt ändamål.

I avseende å nu ifrågavarande slag av kronan olagligen fränhänd jord, d. v. s. de under bruk skatteköpta hemmanen, hava sålunda de i motionen framhållna synpunkterna redan vunnit vederbörligt beaktande. Såsom förut antytts, är det emellertid, enligt vad utskottet inhämtat, just mot innehavare av dylika hemman, som de i motionen berörda återvinningsprocesserna hittills förnämligast riktats. Med fog lär det därför kunna antagas, att Kungl. Maj:t, i den mån sådana återvinningsanspråk mera allmänt komma

att riktas jämväl mot innehavare av annan kronan olagligen frångången jord, kommer att ägna motsvarande uppmärksamhet jämväl åt dessa jordinnehavares ställning och, därest så skulle finnas nödigt, även i avseende å dem föranstalta om den undersökning, som kan finnas erforderlig, för att icke genom ett ensidigt hävdande av statsintresset enskilda personer må tillfogas onödigt lidande. Den av motionärerna förordade skrivelsen till Kungl. Maj:t torde därför enligt utskottets förmenande icke vara av behovet påkallad.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 april 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

GÖSTA TAMM.

---

*Närvarande:* hrr Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Fahlén, Lindblad, Ericsson, Lundell, Kronlund, Hellström, Ingeström, Lundström, Nilsson i Tånga, Bosson, Tysk och Nilsson i Linnås.

---

### Reservation

av *A. T. Odelberg, P. Paulson, A. H. Fahlén, E. A. Lindblad, Aaby A. W. Ericsson, P. O. Lundell* och *P. B. Nilsson*, vilka ansett att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»De i motionen berörda förhållandena äro enligt utskottets mening av beskaffenhet att påkalla allvarlig uppmärksamhet från statsmakternas sida. Uppenbart torde vara, att de anspråk, som från kronan väckts eller komma att väckas i fråga om återvinning av kronan olagligen frånhänd jord, kunna

— därest de anläggas efter, såsom motionärerna säga, det formalistiska rättshaveriets grunder — komma att i större omfattning än som är oundgängligen nödigt medföra ett upprivande av äldre, på god tro tillkomna och av statens myndigheter sanktionerade rättsförhållanden samt därigenom bliva ägnade att rubba tilltron till rättssäkerheten i landet. Lika tydligt är, att samma anspråk kunna komma att för enskilda personer medföra förluster, som med hänsyn till de förhållanden, under vilka jorden — — — (lika med utskottet, sid. 8 r. 20 — sid. 9 r. 9 nedifr.) — — — tjäna såsom grundval för en hänvändelse till Riksdagen i dylikt ändamål.

I avseende å nu ifrågavarande slag av kronan olagligen frånhänd jord, d. v. s. de under bruk skatteköpta hemmanen hava sålunda de i motionen framhållna synpunkterna numera vunnit vederbörligt beaktande. Såsom förr antytts — — — — (lika med utskottet, sid. 9, r. 4 nedifr. — sid. 10 r. 5) — — — — tillfogas onödigt lidande.

Utskottet anser sig alltså böra hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda».

---